

ΦΩΤΙΑ ΣΤΑ ΚΑΤΕΡΓΑ

29-31 Μάη Διεθνές τριήμερο αλληλεγγύης στους απανταχού φυλακισμένους
Η δικτατορία του εγκλησμού είναι ο καθρέφτης της Δημοκρατίας

Εισήγηση

Καταστολή-Εγκλησμός-Διεθνιστική αλληλεγγύη

μια εκδήλωση για τα καθεστώτα εξάιρεσης, τις συνθήκες κράτησης και τους αγώνες εντός και εκτός τειχών και συνόρων με τη συμμετοχή (πρώην και νυν) κρατουμένων από φυλακές της Τουρκίας, του Ιράν, του Κουρδιστάν και της Ιταλίας

Φυλακή-Σωφρονισμός-Τιμωρία

Σε αυτό το τρίπτυχο ίσως συμπυκνώνεται το απόλυτο της βαρβαρότητας που έχει γεννήσει ο ανθρωπίνος νους. Αν κάποιος επικαλείται την κόλαση είναι γιατί δεν έχει νιώσει κατάσαρκα τον εγκλεισμό σε όλες του τις εκφάνσεις. Κάτω από το πέπλο του σωφρονισμού η εξουσία τιμωρεί, παραδειγματίζει, εκδικείται κάθετι που δε συμβαδίζει με την κανονικότητα.

Ανα τα χρόνια και την κοινωνική πραγματικότητα που επικρατεί σε κάθε τόπο, η συνθήκη του εγκλεισμού αποτελεί ένα πολύμορφο πλέγμα. Εγκλεισμός για το θέαμα, την τροφή, την τιμωρία, τον παραδειγματισμό, την εκκαθάριση, τη διαφορετικότητα. Αν κοιτάξουμε γύρω μας ο εγκλεισμός έχει μια διάχυτη παρουσία στην καθημερινότητά μας. Δεν είναι μόνο η υπεραπλουστευμένη προβολή που ανάγεται στις φυλακές και τα ψυχιατρεία. Στα στρατόπεδα συγκέντρωσης φυλακίζονται άνθρωποι επειδή δε μιλάν την ίδια γλώσσα με μας, επειδή δεν έχουν το ίδιο χρώμα δέρματος με εμάς. Στους ζωολογικούς κήπους και τα πάρκα άγριας ζωής, φυλακίζονται ζώα που έχουν απομακρυνθεί βίαια από το φυσικό τους περιβάλλον για να προσφέρουν θέαμα στο κοινό, ενώ στα pet-shop ως αξεσουάρ συντροφιάς και στα σφαγεία ως μελλοθάνατα για τροφή. Αλλά και σε άλλο επίπεδο ο εγκλεισμός υπάρχει διάχυτος μέσα στα κάτεργα της μισθωτής σκλαβιάς όπου εργάτες φυλακίζονται για να προσφέρουν την παραγωγική τους δύναμη στα αφεντικά, εγκλεισμός υπάρχει στο σχολείο όπου φυλακίζονται μαθητές για να εκπαιδευτούν στην κυρίαρχη αφήγηση μακριά από κάθε έννοια αμφισβήτησης και δημιουργικότητας. Εγκλεισμός είναι ακόμα και τα σπίτια για τις κακοποιημένες γυναίκες ή οι οικοί ανοχής για τα θύματα trafficking. Εγκλεισμός πολλές φορές μπορεί να είναι και η ίδια η κανονικότητα για όποιον δε μπορεί ή αρνείται να προσαρμοστεί και αναζητά τη φυγή. Εγκλεισμός μπορεί να είναι και ένα στερεότυπο γιατί δε σε αφήνει να σκεφτείς καθάρα κα με βάση τις επιθυμίες σου αλλά θέτει νόρμες και περιορισμούς στη σκέψη.

Οι φυλακές ως θεματοφύλακας του εγκλεισμού δεν είναι τίποτε άλλο από μια μικρογραφία της κοινωνίας στην οποία έχουν χτιστεί για να περιορίζουν. Και όπως οι πολιτισμοί έτσι και οι φυλακές διαφέρουν από τόπο σε τόπο αφού έχουν χτιστεί κατά τα πρότυπα και λειτουργούν εξυπηρετώντας τα συμφέροντα των εκάστοτε ισχυρών. Ανά τον κόσμο θα δούμε τεράστιες διαφορές στις φυλακές όσον αφορά τα καθεστώτα και τις συνθήκες κράτησης και εξαίρεσης αλλά και τους στόχους που επιδιώκουν. Θα αναφερθούμε σε 2 παραδείγματα που απεικονίζουν αυτή την παραδοχή:

Katingal: Είναι η πρώτη φυλακή της Αυστραλίας που κατασκευάστηκε ως υψίστης ασφαλείας. Αυτό το τσιμεντένιο, χωρίς παράθυρα, «φέρετρο» των 40 κελιών μέσα στο Long Bay Correctional Centre του Σίδνεϊ δεν διαθέτει φυσικό φως ούτε αέρα. Στόχος της ήταν να επιβάλλει αισθητηριακή στέρηση στους κρατούμενους, που τη χαρακτήρισαν «ηλεκτρονικό ζωολογικό κήπο», και κάποτε είχε και τάφρο για να προστατεύεται από τυχόν επίθεση με... τανκ! Άρχισε να λειτουργεί το 1975 και οι ανησυχίες για πλήρη καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων οδήγησαν στο κλείσιμό της.

Bangkwan: Η πλέον διαβόητη από τις ούτως ή άλλως κακόφημες φυλακές της Ταϊλάνδης «φιλοξενεί» κατάδικους με πολυετείς ποινές και θανατοποινίτες. Σε αυτήν καταλήγουν και πολλοί κρατούμενοι ξένοι υπήκοοι. Τα τρία πρώτα χρόνια της κράτησής τους οι φυλακισμένοι επιβάλλεται να φορούν μεταλλικούς κρίκους στα πόδια ενώ οι θανατοποινίτες δεν τους βγάζουν παρά μόνο όταν έρθει η ώρα του τέλους- για την οποία ενημερώνονται δύο ώρες πριν. Μέχρι και σήμερα αυτή η φυλακή φημίζεται για το καθεστώς

δουλείας των αδύναμων κρατούμενων τόσο προς τους σωφρονιστικούς όσο και προς άλλους κρατούμενους.

Από την άλλη μεριά στις ΗΠΑ οι φυλακές (οι περισσότερες από τις οποίες έχουν αποκρατικοποιηθεί) αποτελούν ανεξάρτητες βιομηχανικές μονάδες που παράγουν κέρδη ή προμήθειες σε εξωτερικές εταιρείες, βασιζόμενες στο σύγχρονο καθεστώς δουλείας των κρατούμενων. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελούν οι μεγάλοι κολοσσοί αμερικάνικων συμφερόντων starbucks, mc donalds, shell, ups, bayer, Microsoft και δεκάδες άλλοι που καρπώνονται την υπεραξία από την άμισθη επιβαλόμενη εργασία των κρατούμενων.

Στην Ελλάδα ο πρώτος που πρότεινε εγκλεισμό σε φυλακή ήταν ο Πλάτωνας στην ιδανική «Πολιτεία» του, όπου μιλούσε για τρία είδη φυλακών. Το πρώτο είδος έπρεπε να είναι κοντά στην αγορά όπου οι έγκλειστοι θα παραδειγματίζαν τους άλλους και θα παραδειγματίζονταν παράλληλα οι ίδιοι, έχοντας καθημερινή επαφή με τους πολίτες. Το δεύτερο είδος φυλακής έπρεπε να βρίσκεται στην πιο άγρια περιοχή της πόλης όπου βασικός στόχος θα ήταν η τιμωρία και ο εκφοβισμός. Για το τρίτο είδος φυλακής δεν προσδιόριζε τόπο στέγασης, αλλά περιέγραφε την αποστολή της. Σ' αυτήν θα υπήρχε πενταετής πλήρης απομόνωση των φυλακισμένων και η μόνη τους επαφή θα ήταν μ' ένα συμβούλιο της πόλης που θα φρόντιζε για την επανένταξη τους.

Χιλιάδες χρόνια μετά μοιάζει σα να μην άλλαξαν και πολλά. Οι κρατούμενοι στοιβάζονται σε τιμμεντένια μπουντρούμια, στερούμενοι κάθε έννοια ζωής. Δε στερούνται μόνο την ελευθερία τους αλλά πολύ περισσότερο τη σημασία της κοινωνίας καθώς μετατρέπονται σε αόρατο πληθυσμό. Δεν έχουν και δεν οφείλουν να έχουν δικαιώματα πόσο μάλλον διεκδικήσεις. Παρότι ένα τεράστιο ποσοστό της ελληνικής κοινωνίας έχει φυλακιστεί ή έχει κάποιον συγγενή φυλακισμένο συνεπώς έχει (ή οφείλει να έχει) ένα ενδιαφέρον ή ευαισθητοποίηση για το ζήτημα του εγκλεισμού και της στέρησης της ελευθερίας, οι φωνές των κρατούμενων θάβονται στο μπετό. Μόνο οι ριζοσπαστικοί αγώνες έδωσαν ένταση στις φωνές των κρατούμενων. *Ακόμα και αν δεν αλλάξει κάτι θα ξέρετε πως υπάρχουμε και εμείς, θα μας υπολογίζετε και εμάς μοιάζουν σα να λένε κάθε φορά που εξηγείρονται οι απανταχού φυλακισμένοι.*

Η εξέλιξη της πάλης των κρατούμενων στις ελληνικές φυλακές

Στην Ελλάδα η ιστορία της ύπαρξης των φυλακών συνοδεύτηκε και από εκατοντάδες στιγμές αντίστασης των κρατούμενων στην επιβολή της συνθήκης του εγκλεισμού. Η σύγχρονη ιστορία των αγώνων μέσα στις φυλακές τα τελευταία 25 χρόνια έχει καταγράψει μεγαλειώδεις αγώνες: μαζικές εξεγέρσεις, αποδράσεις και απόπειρες, απεργίες πείνας και αγώνες για τον εξανθρωπισμό της διαβίωσης και άλλες μικρές και μεγάλες κινήσεις. Ακόμα όμως και οι ατομικές αντιστάσεις του κάθε κρατούμενου, τα ξεσπάσματα, οι ομηρίες, οι επιθέσεις και οι δολοφονίες σωφρονιστικών ήταν η απόδειξη κάποιων που αρνήθηκαν να αποδεχτούν την αιχμαλωσία τους σαν κανονικότητα της καθημερινότητας στην έπειτα ζωή τους και αντέδρασαν.

Αλικαρνασός 1990

Ήταν 9 Οκτώβρη όταν η δήλωση του Γ. Πετρόπουλου να διεκδικήσει την ελευθερία που του στερούν παράνομα, αρνούμενος να μπει στο κελί του πυροδότησε μια από τις μεγαλύτερες εξεγέρσεις στις ελληνικές φυλακές. Αρχικά καταλήφθηκε ο 3ος όροφος της φυλακής ενώ ταυτόχρονα το κύμα μιας, δίχως προγραμματισμό και προετοιμασία, εξέγερσης εξαπλώθηκε και σε άλλες φυλακές της επικράτειας (Πάτρα,

Κορυδαλλός, Χανιά, ΣΦΑ, Λάρισα, Χαλκίδα, Κέρκυρα). Για 45 μέρες οι ειδικές δυνάμεις καταστολής πολιορκούσαν ελεύθερες μα φυλακισμένες φωνές και σώματα.

Πρέπει εμείς να γίνουμε το μεγάλο παράδειγμα, πως μόνο μέσα από την αντίσταση και τον μεγάλο κίνδυνο της εξέγερσης μπορεί ο άνθρωπος να διαμορφώσει ουσιαστικές αληθινές σχέσεις... Αυτή για εμάς ήταν μια μεγάλη στιγμή, καθώς συνειδητά γκρεμίζαμε ό,τι το χειρότερο σκέφθηκε ποτέ το ανθρώπινο μυαλό: το ίδιο το ΚΕΛΙ! Αυτήν την ομορφότερη μέρα της ζωής μου δε θα τη ξεχάσω ποτέ! Ω, φώναξα. Φυλακισμένοι όλων των χωρών, γευτείτε τη γλύκα αυτής της αιωνίας, της μοναδικής στιγμής! Γκρεμίστε, συντρίψτε, τσακίστε τα δόντια των εξουσιαστών, ξεμασελιάστε τα ανθρωποκτόνα κελιά τους! Ξεπατώστε τις φοβερές αυτές κάσες, τους νεκροθάφτες των ζωντανών ψυχών όλων των καταπιεσμένων και κυρίως των πρώτων αρνητών της Γης! Κι εκεί πάνω στο σωρό, στις στοιβαγμένες κάσες, νιώσαμε από μέσα μας να βγαίνει αυθόρμητα ένα μεγάλο βάρος που χρόνια μας πλάκωνε. Να ξεφεύγει από το σώμα, να ανεβαίνει και να φεύγει. Όλοι μας ανασάναμε για πρώτη φορά ελεύθερα.

Γ. Πετρόπουλος

Κορυδαλλός 1995

Τρίτη 14 Νοέμβρη, 3 μέρες πριν από την επέτειο μνήμης για την εξέγερση του Πολυτεχνείου το '73, οι κρατούμενοι των φυλακών καταφέρνουν να πάρουν όμηρους 8 σωφρονιστικούς έπειτα από συμπλοκή κατά τη διάρκεια της καθιερωμένης ημερήσιας διανομής των φαρμάκων. Από εκείνη τη στιγμή ο έλεγχος της φυλακής περνάει στα χέρια των εξεγερμένων κρατούμενων. Γίνονται εκτεταμένες καταστροφές σε όλες τις εγκαταστάσεις της φυλακής με κάποιες από αυτές να καίγονται ολοκληρωτικά. Οι κρατούμενοι προβαίνουν σε μαζική απόπειρα απόδρασης η οποία δεν επιτυγχάνεται.

Ταυτόχρονα οι αλληλέγγυοι εκτός των τειχών καταλαμβάνουν τη 17η Νοέμβρη το Πολυτεχνείο της Αθήνας και τη Θεολογική σχολή της Θεσσαλονίκης σε αλληλεγγύη στον αγώνα των εξεγερμένων κρατουμένων αλλά και του απεργού πείνας Κ. Καλαρέμα. Οι καταληψίες συγκρούονται όλη νύχτα με τις δυνάμεις καταστολής στήνοντας οδοφράγματα. Ο απολογισμός το γεγονόςτων καταγράφει την πρώτη εισβολή της αστυνομίας σε πανεπιστημιακό χώρο μετά την μεταπολίτευση, 504 συλλήψεις στην Αθήνα και 4 συλλήψεις στη Θεσσαλονίκη (με 3 από αυτούς να προφυλακίζονται και να απελευθερώνονται ένα μήνα μετά έπειτα από απεργία πείνας).

Η εξέγερση κράτησε 6 ολόκληρες μέρες αφήνοντας πίσω της, την φυλακή κατεστραμμένη, 3 κρατούμενους νεκρούς από χρήση ναρκωτικών ύστερα από ληλασία του φαρμακείου των φυλακών και έναν κρατούμενο βάνουσα βασανισμένο και νεκρό από συγκρατούμενούς του.

Μαλανδρίνο 2007

Την 23η Απρίλη έπειτα από ξυλοδαρμό του αναρχικού Γιάννη Δημητράκη από δεσμοφύλακες, οι κρατούμενοι παίρνουν τη φυλακή στα χέρια τους και εξεγείρονται. Σε μια από τις πιο ελεγχόμενες και κατασκευαστικά πιο ασφαλείς φυλακές εκείνης της περιόδου οι κρατούμενοι κατάφεραν να φτάσουν μέχρι και την ταράτσα όπου και την κατέλαβαν. Η εξέγερση απλώθηκε αλυσιδωτά και σε άλλες φυλακές της χώρας. Η τάξη εντός των τειχών σε παραπάνω από έξι φυλακές που βρίσκονταν σε εξέγερση

αποκαταστάθηκε με τη βίαιη επέμβαση των ειδικών μονάδων καταστολής και την άγρια καταστολή των κρατουμένων.

Στην ταρατσα είχαν ανεβεί αστυνομία, εξωτερική φρουρά, δεσμοφύλακες όπου μετά τον τραυματισμό του επικεφαλής από τον Μάρκο, υποχώρησαν και ανεβήκαμε και όλοι οι υπόλοιποι κρατούμενοι της Ακτίνας Θ'...Οι δεσμοφύλακες μετά απ' αυτό παρέμειναν μαζί με τις δυνάμεις καταστολής ως απλοί θεατές μέχρι τέλους. Τις ταρατσες των πτερύγων τις καταλαμβάναμε μια-μια σπάζοντας τις επάνω κλειδαριές, με ένα μαντεμένο καπάκι που σκέπαζε τον βόθρο στο προαύλιο της Ακτίνας.

Βαγγέλης Πάλλης

Αξίζει να σημειωθεί πως πέρα από αυτές τις 3 στιγμές που περιγράφηκαν, στον ελληνικό χώρο υπήρξαν και άλλοι αγώνες μέσα στις φυλακές όπως οι εξεγέρσεις στις φυλακές Κέρκυρας το '87 και στις φυλακές Τρικάλων το '07, οι μαζικές απεργίες πείνας ενάντια στα λευκά κελιά και τις τότε ειδικές συνθήκες κράτησης των μελών της ε. ο. 17Ν το '02, οι μαζικές απεργίες πείνας όπως αυτή του 2008 για καλύτερες συνθήκες κράτησης και άλλες στιγμές συλλογικού ή ατομικού αγώνα κρατουμένων ενάντια στον εγκλεισμό.

Σήμερα η κρατική και καπιταλιστική διαχείριση της έκτακτης ανάγκης με βάση την πανδημία μετέτρεψε τις φυλακές σε θαλάμους θανατοποινιτών. Την ίδια στιγμή που επέβαλε στο υπόλοιπο κοινωνικό σώμα κατοίκον εγκλεισμό και αποτροπή των κοινωνικών συναθροίσεων και επαφών, άφησε εκατομμύρια κρατούμενους στοιβαγμένους μέσα στα μπετά, αδιαφορώντας για τις ζωές τους. Χωρίς πρόσβαση σε επαρκή ιατρική πρόνοια και περίθαλψη, μη λαμβανοντας κανένα μέτρο αποσυμφόρησης οι κυβερνήσεις υπέγραψαν θανατικές καταδίκες για τους αόρατους των σωφρονιστικών κολαστηρίων.

Απέναντι στην αδιαφορία και τον εμπαιγμό χιλιάδες κρατούμενοι εξεγέρθηκαν σε φυλακές ενάντια στον εμπαιγμό και την αδιαφορία. Από την Ελλάδα, την Ιταλία ως την Αργεντινή, εξεγερμένοι κρατούμενοι πραγματοποίησαν μαζικούς αγώνες, βίαιες εξεγέρσεις και αποδράσεις υπερασπιζόμενοι τις ζωές και τα δικαιώματά τους αλλά και τους νεκρούς που άφησε πίσω της η κρατική αδιαφορία.

Η σημερινή εκδήλωση που αποτελεί κομμάτι των δράσεων εν όψει του διεθνούς τριημέρου αλληλεγγύης στους απανταχού φυλακισμένους αλλά και της εβδομάδας δράσεων για τους Τούρκους απεργούς πείνας είναι μια απόπειρα να ενώσουμε τις φωνές μας με φυλακισμένους αγωνιστές σε κάθε γωνιά της Γης, μηδενίζοντας τις αποστάσεις και τα τείχη αιχμαλωσίας. Στέλνουμε τη διεθνιστική μας αλληλεγγύη σε κάθε εξεγερμένο κρατούμενο, σε κάθε αιχμάλωτο πολέμου. Κάθε αιχμαλωσία και κάθε απώλεια στο πεδίο του αγώνα είναι για μας αιτία και αφορμή να συνεχίσουμε τον επαναστατικό πόλεμο. Για το γκρέμισμα της κάθε φυλακής. Για μια ελεύθερη κοινωνία ισότητας, αλληλεγγύης και αυτοδιάθεσης.